

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 141

На 29.11.2022 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет, Сдружение „Демокрация и законност“

Надежда Гологанова – заместник-председател на Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Плевен

Даниел Стоянов – Асоциация за реинтеграция на осъдени лица

Денислав Генчев – Сдружение „България на гражданите“

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация

Заседанието бе открито в 17 часа и 15 минути и председателствано от госпожа Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Уважаеми колеги, откривам редовното заседание на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

Д н е в е н р е д

1. Дискусията относно ролята и бъдещите действия на Обществения съвет в контекста на промените на Изборния кодекс, разглеждани на второ четене в пленарна зала.

2. Разни.

Откривам дискусията. Имате думата.

Както всички сме запознати последната седмица, в обществото и конкретно в пленарна зала се дискутира, трябва ли да го има Обществения съвет във вида, в който е и има ли нужда Общественият съвет да продължи да функционира. Чуха се различни мнения на различните политически сили. Аз предлагам, независимо от това, какво решение вземе законодателя, ние да продължим да работим по начина, по който сме работили, ако ни позволят да продължим в тази форма. Ако не ни позволят да продължим в тази форма, тогава ще видим какви стъпки ще предприемем. На този етап държа да спазваме стриктно утвърдените правила на Централната изборителна комисия за работа на Обществения съвет. В тази връзка искам да ви информирам, че вече на страницата на Обществения съвет на сайта на ЦИК са качени документите, които събрахме в последните две години и които липсваха до момента. Обществото може да се запознае с нашите становища, с анализа на изборите от 2021 г., в това число предварителния анализ и окончателния анализ. Единствените два документа, които не са качени, са незначителни. Това е едно медийно съобщение, което е извадка от доклада по темата до ЦИК и още един друг документ, който е предварително становище за изборите 2021 г. прието на 15.12.2021 г. инкорпорирано в следващия анализ. Считам, че тези два документа не са толкова важни и може да не присъстват на страницата на Обществения съвет, тъй като текста им е инкорпориран в следващите документи. Няма да дискутирам сега, защо не са представени на време на ЦИК, както е трябвало да бъде.

За мен е удоволетворение, че сега ако някой попита, какво е правил Общественият съвет и защо съществува и този орган работил ли е, като отвори нашата страница, може да види от протоколите нашите становища по въпросите, които са занимавали обществото и Обществения съвет. Може да види и докладите, с които сега като чета, аз се гордея, че съм председател на такъв Обществен съвет. За мен това беше много важно. Защото всеки който ме попита от тук нататък, какво сте правили, отговора е прочетете и тогава питайте и коментирайте нашите позиции. С такива позиции, аз се гордея.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това наистина е едно постижение, че имаме качени протоколи и някои документи, защото изглеждаше не добре. Трябва да възложим на ръководството, да се разберат председателката и заместничката ѝ, да се направи една моментна снимка на това състояние на документите на Обществения съвет на сайта на ЦИК. Поне да ги знаем като названия, защото разпръснати ги имаме всички по компютрите си. И утре, ако ги махнат изцяло от там, по силата на отпадането на чл. 55, да можем лесно да ги възстановим на каквато друга платформа изберем.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Дончо Пачиков обеща на предишното заседание това нещо да го направи.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Работя по въпроса точно в духа на това, което каза, но трябва някакво време, в процес е.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това е наистина важно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Според мен ние трябва да кажем, че в този момент няма никакъв смисъл това, което говорихме преди две или три седмици, да пишем анализ на последните избори. Сами по себе си тези избори бяха най-неинтересните според мен, за анализ и наблюдение. Нямаше никакви законодателни промени, нито процедурни, нито никакви събития около тях, от тези, които са важни за нас. Става неинтересно за

публиката да им напомняме, какво сме наблюдавали и какво сме мислили за последните избори.

Според мен ние трябва да се настроим за един документ, който да излезе около нова година, може би преди или след нова година, както стане. Виждам го в две части. Едната я наричам оценъчна. Да кажем това, което стана последните седмици около Изборния кодекс, като процедура в Народното събрание и като краен законодателен продукт, как го оценяваме. Тази част едва ли ще е много различна от последното ни становище, където по процедурата си дадохме за пореден път мнението, че не се правят така изборни реформи.

Другата част би трябвало да бъде прагматична. След като видим промените такива, каквито ще бъдат гласувани, а това ми се струва много вероятно да стане съвсем скоро и ги анализираме внимателно тези промени, спрямо сегашния текст на Изборния кодекс, да видим какво може да направи държавата и най-вече ЦИК в тази рамка, по най-добрия възможен начин. Тоест да бъдем полезни. Харесва ли ни едно предложение, не ни ли харесва, но да видим при това положение каквото сложи законодателя, какво може изборната администрация да направи.

Да дам един пример. Как би трябвало да изглежда според нас протокол на секционната комисия. Това го виждам като едно продължение на дискусиата, която имахме м. март, когато изпращахме на ЦИК варианти на този протокол, когато имаше за първи път на изборите два големи потока Х и М. И мислехме да не се сумират, да се видят отделно и т.н. Това може да бъде нещо много прагматично.

И за още един пример се сещам. Ако има видеонаблюдение трябва да има и някакви инструкции как да стане от страна на изборната администрация. Да не говорим за огромната сложност на доставка, монтаж и съхранение на данните и т.н. В моето село, което е малко, изборното ни помещение е толкова голямо и като ми сложат камерата в единия ъгъл, ние

вечерта спокойно можем да решим масата за броене да я сложим в другия ъгъл. Наблюдаващите няма нищо да научат, ще ни се виждат гърбовете и никой няма да види нищо. Това исках да кажа като идея. Да мислим от сега да напишем нещо, което няма да е за последните избори, а ще е за законодателните промени, които текат.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Едно допълнение към изказването на Велко Милоев, по отношение на видеонаблюдението знаете че това ми е любима тема. Камерата трябва да бъде разположена на тавана над масата на комисията.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Масата се мести.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Нямаме точка в дневния ред за видеонаблюдение.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Даниел, предишния път каза, че Русия и Азербайджан са тоталитарни държави. Аз смятам, че България също отива към това положение.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Щом приехме видеонаблюдение с видеозаснемане това си е типичен признак на тоталитарна и авторитарна държава. Доверието го няма. Аз не вярвам на резултатите, не вярвам на тези, които организират и произвеждат изборите, не вярвам на тези, които броят резултатите, не вярвам на тези, които официално обявяват резултатите, но вярвам на една видеокамера. Това е пълен абсурд.

Протоколите ги видях в страницата. Последният беше 128. Това което писахме беше за протокол 129. Нямаше и протокол 130 и отиваше на 131. Има техническа грешка за номерацията на протоколите. Направихме едно писмо, което да бъде подписано от председателя, че № 129 липсва поради техническа грешка и следващия е протокол 130. В интернет страницата следващия е 131. Да направим допълнителна проверка дали е така, дали са забавили качването на протокола. Ако липсват два номера, същия текст се добавя за 129 и 130 и да продължаваме напред.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Протокол 130 не липсва. Първоначално не го бяха намерили. Изпратен им е втори път и доколкото знам вече е наличен в ЦИК. Чакаме да се качи на сайта.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Значи с това сме оправили всичко.

По повод ролята, функциите и дейността на Обществения съвет. Много съжалявам, че Обществения съвет не беше закрит, защото за мен Обществения съвет в този си състав и начина, по който работи не изпълняваме нашата функция, която е предписана от закона. Както виждате ние редовно сме в състав от четири до пет човека, които са активни. Останалите са периферията. Да не говорим, че имаме 16 човека.

Госпожо председател, за мен има поне една организация, която от седем години не се е появявала. Това е Института за социална интеграция, представлявана от Стоянка Балова, която днес като направих търсене в гугъл на името ѝ, се оказа прекалено свързана с БСП, включително и общински съветник от БСП и е била кандидат за народен представител. Официално, което правя в момента, правя предложение да отворим процедура за изключване на тази организация, поради системно неявяване на заседания.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Гледах правилата и там пише, че ако една година не е участвал подлежи на изключване.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Точно така е. няколко пъти съм повдигал този въпрос. Ние го отлагахме. Факт е, че има поне една организация, която шест години минимум не се е появявала. Аз не си спомням след 2015 година, да има някаква следа, имейл, присъствие от Института за социална интеграция.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Искате ли да направя проверка по протоколите, дали има други организации, които не са се явявали повече от една година.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз веднага мога да кажа, че няма други такива защото следващата, която не участва, но се появява от време на време за

гласуване и то в рамките на една година е Фондация „Младежка толерантност“. Те поне за една година се появяват по един път.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да, те се появиха. Константина Киркова явявала ли се е досега на заседание, освен когато я приеха заедно с нашата организация.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: И още два пъти, има и упълномощавания.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тя също е участвала.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: От време на време се появяват. Говоря за Института за социална интеграция.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Кой се е появил от Института за социална интеграция.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Единият път беше на срещата с Президента, която беше преди година и нещо. Друг път лятото на 2021 г.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Те са се появили на среща с Президента, но не са се появили на заседание.

Предлагам на следващото заседание, на което ние имаме по-голям кворум, отколкото тук наличния, да поставим темата. Предлагам да поставим на гласуване изключването на тази организация. Не предлагам да се изпращат напомнящи имейли и каквито и да е съобщения, ще участвате ли или няма да участвате. Всичко това е правено. Тя фигурира в общата листа. Имейлът фигурира в общата листа. Това е което искам да направя като предложение, защото преди сме имали дискусия и винаги сме казвали, още един път да ги поканим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Записала съм го това като предложение за процедурата и ще го включа като точка в дневния ред за дискусия.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз съм доволен от такова формулиране.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен, ако искаш някого да приемаш или да изключваш е редно да го поканиш на заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Поканата за заседание се изпраща до всички членове на Обществения съвет.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: И в поканата за заседание да има точка в дневния ред – Изключване на Институт за социална интеграция от Обществения съвет към ЦИК, поради системно неявяване на основание на еди-кой си член от Правилника. И това, ако не е покана, не виждам какво друго може да е.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, аз съм съгласна, че Обществения съвет трябва да функционира с действащи членове. Това е отговорна структура. Ние никога не караме на сила да присъства на нашите заседания и да се включва в тях. И не мисля, че изключването е нещо страшно, както и приемането е нещо страшно. Ние имаме Правилник, който трябва да спазваме. Аз много държа на Правилника и на правилата и считам, че трябва да си ги напомняме, ако сме ги забравили. Ние, Общественият съвет, сме отворена организация. Ако някой желае да се присъедини има ред, по който може да се присъедини. По същия този ред има и процедура за изключване на такива организации. В това няма нищо драматично. Това е лично моето мнение. Приемам процедурното предложение и ще го включа като точка в дневния ред на следващото заседание. Ние можем да взимаме решение с кворум, защото чакахме 15 минути.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Колеги, аз лично съм прекалено възмутен от уродливата политическа действителност с една сцена, която е на Народното събрание. Не мога да разбера и не ми е известно, дали тези, които поискаха без никакви мотиви закриването на Обществения съвет, бяха подтикнати от някой. Дали не са се свързали със собствените си представители на организациите членки на Обществения съвет да попитат или с членовете на ЦИК. Неща от депутати, като какво прави този Обществен съвет, какъв е, кой е и кои са, мисля, че е абсолютно несериозно и това да се чува и да влиза в протоколите от заседанията на Народното събрание.

Веднага ще дам пример. Цветелина Пенева пред Правната комисия каза имената на две организации – Гражданска инициатива за свободни и демократични избори и Българско сдружение за честни избори и граждански права и Федерация на независимите студентски дружества. Федерацията на независимите студентски дружества, която е към коалицията „ГЕРБ-СДС“, спаси по-предишния ЦИК, като предложи Александър Андреев за председател на ЦИК, в качеството си на организация член на Обществения съвет. Малко ми идва в повече, лица които са с мнение за себе си за среден коефициент за интелигентност, да не са запознати с това какво правим и начина по който го направиха.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Благодаря за твоето мнение, което в голяма си част е споделено от мен. В моето изказване на Правна комисия аз казах имената на тези организации, защото нямаше да ми се даде възможност за останалите 14. Доколкото са тези важни, толкова са важни за мен и всички останали членове на Обществения съвет. Не ги делия на големи, малки, влиятелни и невлиятелни. Ние сме равнопоставени.

По отношение на това, какво считат депутати за Обществения съвет, аз съм дълбоко огорчена от начина, по който negliжират участието на гражданските организации в процеса на контрол, който трябва да оказва Обществения съвет и гражданите в изборния процес. За съжаление това са ни депутатите, така разсъждават те. Това, което ние можем да направим в малкото възможности, когато ни се дава трибуна, публичност да споделяме това, което мислим и това, което си говорим. Затова призовавам, ако някъде ви предлагат участие, включвайте се навсякъде и говорете това, което говорим тук. Това е начин и форма някой да ни чуе. Няма друга форма. Това е гражданското участие.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Госпожо председател, само да довърша. Аз не съм го казал като упрек към вас, а го казвам за това, че вие цитирахме

имената на двете първи български организации, които са наблюдатели. Българско сдружение за честни избори и граждански права 1990 г. направиха първото преброяване. Ние сме регистрирани след това. Първо беше на СДС, БСЧИ, после беше ГИСДИ. Нямаше други организации. Тези хора да не знаят базисни понятия в нашето демократично развитие, това вече е много. Те са 80-ти набор, 90-ти и т.н. Така че това може би обяснява липсата на тяхната институционална памет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Други изказвания има ли по темата?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Предлагам когато Цветелина Пенева пише краткото резюме за това, което сме обсъждали на днешното заседание, резюме за тези, които не са могли да участват, да има една фраза, че сме обсъждали, предложено от мое име, независимо от изхода на дискусиите по чл. 55, Общественият съвет в досегашния си вид да продължи да заседава по досегашния начин – онлайн – вторник, поне до Коледа. Ако бъде премахнат чл. 55 на следващите заседания, да започваме все повече да говорим за това, дали в сегашния си вид да продължим да съществуваме онлайн и с публични изяви или да започнем да мислим за разширяване и преформатиране, за което говорихме на по предишно заседание. Това беше, което предлагам да влезе в резюмето.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: В резюмето да се включи, независимо от изхода на дебатите, следващия вторник онлайн имаме заседание. Никой не може да ти попречи. На това заседание в зависимост от това какво са приели и как са го приели, можем да ги мислим нещата. По принцип форум за дискусия по изборни въпроси с гражданско участие такъв, какъвто сме ние е хубаво да продължим да съществуваме. Аз не виждам ЦИК да ни е помогнал с нещо, така че аз лично смятам, че ще бъдем по-добре без тях.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Други изказвания има ли по темата?

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз имам едно. То е за обсъждане и е свързано с предложението на Велко Милоев. На мен идеята ми е за един общ документ върху последните избори, това нещо да е кратко и не повече от две страници и с така наречения формат булет пойнтс. Тъй като ние нямаме какво ново интересно да кажем, примерно прессъобщение, нещо кратко, което да не е повече от една страница върху това, за което се обединихме, проблемът с машините. Лично за мен е хубаво, което сме решили и имаме общо мнение, дори и една страница да излезе.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Какво да правим от тук нататък беше точката в дневния ред. Да не си поставяме за цел, да пишем подробен анализ на миналите избори, по които сме имали обичано по 15 – 20 страници, а да бъде главно оценка на законодателните събития, тези които текат още. И второ, да има една прагматична, както наричам за себе си част, когато бъдат приети и както бъдат приети измененията в Изборния кодекс, да ги четем внимателно и да вървим в тази рамка чисто технически, какво най-добро можем да предложим на ЦИК. С това което внесат законодателите, какво може да направи правоприлагащия орган. Не виждам никаква пречка в това да има и една, две странички конкретно за последните избори, както сега казва Даниел Стоянов. Това беше резюме на част от предишната ни дискусия.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Имаше едно предложение, ЦИК да се състои от 25 члена.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Това предложение е гласувано в Правна комисия на Парламента и ще влезе в пленарна зала в Преходни и заключителни разпоредби.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Няма да променят процедурата, а само ще увеличават състава. Те правят партийно квотен принцип на обществени обсъждания, издигане на кандидатури и всичко по реда си.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Ще надграждат сегашния състав на ЦИК или ще правят избор на изцяло нов състав на ЦИК.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен предложението е изцяло нов състав да правят. Защото трябва да е пропорционално на партиите, които в момента са в парламента.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това означава, че някои хора трябва да се върнат в Обществения съвет. И сега се получава сигнал, защо този Обществен съвет не трябва да го има. Първо сменяме ЦИК. Ако остане Общественият съвет към ЦИК, някои хора пак ще имат някакъв пряк досег с ЦИК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние с Надежда Гологанова бяхме на дискусиата на Правна комисия на второ четене, на която се разглеждаше точно промяната в броя на членовете на ЦИК. Едно от предложенията беше да се прекрати мандата на тази ЦИК и да се избере нова. Това предложение се отхвърли и приеха да се увеличат членовете без да се прекратява мандата на настоящата. Това се гласува.

Закривам заседанието.

/Закрито в 18.00 часа /

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Цветелина Пенева

Стенограф:

Силвия Михайлова